

vitenskap, eller en sivilisasjons militære kapasitet, uten å ta i betraktning den teknologiske konteksten i den gitte historiske perioden.

Filosofen og antropologen Arnold Gehlen (1904–1976) hevder at uten teknologi hadde ikke menneskearten eksistert. Fra naturen av er mennesket så dårlig tilpasset sine omgivelser at vi ikke ville overlevd om vi ikke hadde kunnet forandre våre livsbetingelser. Teknologi har derfor utvidet våre naturlige, men begrensede evner (Gehlen, 1980, s. 2). Gehlen peker på tre hovedtyper utvidelse, som også gjør seg gjeldende i dagens teknologi: Vi kan for eksempel *forsterke* vår arm ved hjelp av en hammer; løfteroboter på sykehus *avlaster* helsepersonell i tunge løft; mens automatiseringsteknologi som for eksempel ansiktsgjenkjenningsteknologi på en flyplass kan *erstatte* et menneske i samme rolle.

Filosofen Bernard Stiegler (1952–2020) sier at mye av det vi tenker på som menneskelig, egentlig er et resultat av teknologi. Det er ikke mennesket som har funnet opp teknologien, det er omvendt, sier han (1998, s. 134). Stiegler begrunner dette med at teknologi muliggjør kultur, fordi den overfører både kunnskap og vaner fra generasjon til generasjon. Vi arver, så å si, tidligere generasjoners levemåter gjennom teknologiene. Samtidig skaper vi fremtidige generasjoners levemåter gjennom våre nye teknologier. Mennesket som art drives derfor ikke lenger fremover av *naturlig* evolusjon, men av *teknologisk* evolusjon.

Sett slik er teknologi sterkt delaktig i dannelsen av hva et menneske er og kan være. Når teknologiens innflytelse er så gjennomgripende,

kan det være riktig å omtale oss som *kyborger*. Som vi så i 12.3, beskriver Donna Haraway dette som en skikkelse der skillet mellom det menneskelige og det teknologiske er ubestemmelig. Dette trenger ikke være et vesen som halvveis består av stål, slik vi kjenner det fra science fiction. En kyborg kan bestå av 100 % biologiske materialer, men fordi måten vi lever på, helt fra fødselen av, er sammenfiltret med teknologi, gir det ingen mening å snakke om et menneske-i-seg-selv (Haraway, 1985). Følgelig er det umulig å avgjøre om vår atferd og tenkning skyldes menneskelige eller teknologiske egenskaper. Skillet er utvasket, og vi kan beskrives som en hybrid, en kyborg.

Teknologier utvider handlingsrommet vårt. En løfterobot på et sykehus avlaster helsepersonellet slik at tunge løft ikke blir så tunge, eller at løft man ellers ikke kunne gjort, kan gjøres.

Bør vi frykte den teknologiske påvirkningen?

Noen er begeistret for den teknologiske fremtiden, andre er mer bekymret. Bekymringen skyldes ofte en frykt for (eller overbevisning om) at en teknologi eller teknologitype vil igangsette en utvikling vi